

ЕЛЬФРІДА
ЄЛІНЕК

КАРТА СВІТУ

КОХАНКИ

РОМАН

ЛАУРЕАТ
НОБЕЛІВСЬКОЇ
ПРЕМІЇ
З ЛІТЕРАТУРИ
2004

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2012

Передмова

Чи бували ви вже в цьому ПРЕКРАСНОМУ краї з його падолами й пагорбами?

Його вправлено в рамці чудових гір на видноколі. Це і є видноколо, таке є не в кожній країні.

Чи бачили ви поля, луки й вигони цього краю? Чи скидали поглядом на його мирні будинки, де мешкають його смиренні жителі?

Якраз посеред цього прекрасного краю добрі люди збудували фабрику. Її горбата покрівля з брижованих листів алюмінію чудово контрастує з хвойними й листяними лісами довкола. Сидячи кузьком, фабрика мовби намагається розчинитись у навколишньому пейзажі.

А проте кужбитись їй нема чого.

Вона могла б випростатися, мов семисотна верства.

Як добре, що її поставили тут, де все таке гарне, а не десь іще, де нема на чому й око спинити.

Вигляд фабрика має такий, наче вона — частина цього гарного краєвиду. На перший погляд здається, що вона виросла сама собою, та ба! Коли придивитися пильніше, відразу збагнеш: її збудували добрі люди. Врешті-решт, з нічого і буває нічого.

І добрі люди заходять у її ворота й виходять із них. Відтак вони розсипаються у краєвиді довкола фабрики, так ніби він — якась їхня маєтність.

Фабрика й ділянка землі, на якій вона здійсмається, належать концернові. Він володіє всім.

Фабрика тішиться, коли крізь її ворота хлюпають веселі люди, адже орудують ті куди краще за людей невеселих.

Жінки, які тут працюють, концернові не належать.

Жінки, які тут працюють, з усім потрухом належать своїм родинам.

Концернові належить сама будівля. І всіх це влаштовує.

Незліченні вікна блищать, мерехтять і сила-силенна велосипедів, а також купа автомобільчиків за воротами. Вікна миють жінки, а авто зазвичай вичепурюють чоловіки.

Працюють на фабриці майже самі жінки.

Вони шують. Вони шують бюстгальтери, станики, іноді — корсети й трусики.

Ці жінки раз у раз ідуть заміж або ще якось пускаються берега. Але доти вони шують і шують.

Часто їхні очі припадають до якоїсь птахи, бджоли чи бадилини за вікном.

Вони вмують насолоджуватися природою й розумують її краще за чоловіків. Кожен швейний автомат робить один

рядок. Йому це ніколи не надокучить. Він відбуває службовий обов'язок там, куди його поставили.

Кожну машину обслуговує спеціально навчена швачка, і це їй ніколи не набридає. Вона так само відбуває свій обов'язок. Працює вона сидячи. На ній велика відповідальність, але їй ніколи роззиратися навсібіч. Усе застують хатні клопоти.

Часом увечері, після зміни, велосипеди везуть своїх власниць додому.

У рідну домівку. Вони підносяться посеред того ж таки чудового краєвиду.

Тут квітнуть мир і спокій, одразу видно.

Тих, кого не тішить краєвид, цілком ошчасливають діти й чоловік. А коли і це не допомагає, тут стає у пригоді праця.

Однак наша історія починається геть в іншому місці: у великому місті.

Там стоїть філія фабрики, або, точніше, там розташоване головне виробництво, а філія притулилася в описаному нами прекрасному містечку коло підніжжя Альп.

І тут жінки теж за звичаєм шиють.

Вони шують не те, що їм до вподоби, просто любов до шиття в них у природі, так уже ведеться. Їм залишається лише одне: дати волю цій любові. Бо ж ідеться про неквапливу жіночу працю.

Частенько жінки шують, вкладаючи в цю справу половину серця, тоді як над іншою половиною панує родина. Є жінки, які заглиблюються в шиття з головою, і треба сказати, що такі — не із кращих.

На цьому островці супокою посеред великого міста й зачинається наша історія, що незабаром і скінчиться.

Якщо кому-небудь і судилося зустріти свою долю, то явно не тут.

І якщо чоловік держить долю в руках, то жінці доля випадає.

Як на те, життя оминає ці місця, тут залишається сама праця.

Час од часу одна з жінок намагається вхопитися за перелітне життя й трохи з ним попаякати.

Та, як на те, часто життя мчить собі геть в автомобілі, і на велосипеді його не доженеш. Бувайте здорові!

Початок

Якось Брігітта вирішила, що хоче бути тільки жінкою, просто жінкою кадра, що його звать Гайнц.

Вона певна того, що віднині всі її недоліки чаруватимуть зір, а всіх цнот не буде й сліду.

А проте, на цноти Брігітти Гайнц запліщує очі, а від її недоліків чоловіка аж верне.

Брігітта хорошиється заради Гайнца, бо ж коли ти — жінка, то з цього шляху вже не зійти й за собою доводиться стежити.

Брігітті кортить, щоб майбутнє колись таки віддало їй належне, зберігши квітучий вигляд.

Утім, можливо, у Брігітті й нема майбутнього.

Майбутнє цілком залежить від Гайнца.

Якщо ти молода, то й так маєш молодий вигляд, а коли скандзюбить в сук, то вже буде не до того.

Якщо на схилі віку не покажуєш на молодшу, то всі довкола дають жорстокий вирок, мов, не стежила за собою замолоду.

Тим-то Брігітта робить те, що важитиме у майбутньому.

Якщо в тебе немає теперішнього, то слід заздалегідь подбати про майбутнє.

Брігітта шиє бюстгальтери. Якщо рядок робити короткий, то бюстгальтерів виходить більше, в кожному разі сорок штук — це найменше, що можна утяти, коли працюєш відрядно. Якщо ж робити довгі й складні рядки, то, відповідно, зменшується й кількість бюстгальтерів.

Це справедливо й гуманно.

Брігітта могла б піти з яким завгодно трудягою, проте вона хоче тільки Гайнца, що стане ділком.

У їхніх виробках використовують мереживний матеріал з нейлону, підбиваючи його тонкою поролоною прокладкою.

Ці вироби їхня фабрика продає в інші країни, тож і чужинок серед швачок чимало.

Робітниця раз у раз звільняються: трапляється, хтось виходить заміж, народжує дитину чи помирає.

Брігітта сподівається, що одного разу і сама звільниться, вийшовши заміж і народивши дитину.

Брігітта сподівається, що Гайнц забере її звідси.

Все інше для неї — справжня смерть, навіть якщо вона житиме й далі.

Тим часом у Брігітті немає нічого, крім імені; у міру того, як розвиватиметься історія, Брігітта дістане прізвище Гайнца, це важливіше за якісь там гроші і майно, — це може дати і гроші, і майно.

Справжнє життя, те життя, яке, коли не запитаєш, промовчить, — це справжнє життя починається після роботи.

Для Брігітті життя й робота — це як день і ніч.

Отож, ми поговоримо здебільшого про дозвілля.

У цьому особливому випадку Гайнц являє собою життя.

Справжнє життя не тільки має ім'я Гайнца, — він і являє собою справжнє життя.

Крім Гайнца, немає більше нічого.

Все, що краще за Гайнца, Брігітті зась, а все, що гірше за Гайнца, Брігітті потрібне як торішній сніг.

Брігітта робить усе, щоб не сісти на дно, бо ж це означало б втрату Гайнца.

Втім, Брігітта добре знає, що й шлях угору для неї закритий, для неї існує тільки Гайнц або що-небудь гірше за Гайнца, або ж їй доведеться, поки віку, шити бюстгальтери.

Коли шити бюстгальтери й втратити Гайнца, то, як на неї, краще було б зразу на той світ.

Зміст

Передмова	3
Початок	6
Приклад перший: Паула	15
Що воно так блищить?	24
Ще не таке буде. Поганий випадок з Паулою	32
І Брігітту верне від Гайнца!	40
Але одного разу	47
Перепихон у нас вийшов нехилий!	57
Нас жити змушує лише кохання!	63
На прогулянці Брігітта пильнує	70
Чому віддає перевагу Паула	75
Одного разу Брігітта і Гайнц	82
Продовження: почуття Паули	90
Брігітта ненавидить Гайнца	96
Ось і прийшло кохання	100

Різниця між Сюзі й Брігіттою	107
Кохання завжди відшукає дорогу	118
На жаль	125
І справді	127
У мене є подруга	134
У горах, на лоні природи	137
У цьому місці ми трохи зненацька перервемо долю	145
Паула тим часом	151
Подальша доля Брігітти	157
Час спливає	163
Проміжний звіт	170
Паулу виручає смерть астматика	176
Про Брігіттину матку	183
Весілля	189
«Ой, пора мені надвір» (Батьки збирають манатки)	195
А що є в Паули? Царство ціле	201
І ще одні заручини	208
Як Паула входить у спокою	211
Післямова	218